

कुवलयिनी (wie oben) f. eine Gruppe von Wasserlilien RĪGA-*TAR.* im ÇKDr.

कुवलयेश (कुवलय 2. + ईश) m. Gebieter über den Erdkreis, König; davon nom. abstr. कुवलयेशता Königthum RĪGA-*TAR.* 4, 372.

कुवलाश्रय und कुवलाश्रय (कुवल + अश्रय) m. N. pr. eines Fürsten mit dem Bein. Dhundhumāra H. 701 (व). MBu. 3, 13486. fgg. (व). HARIV. 671 (व). — Vgl. कुवलाश्रय.

कुवलयेश (कुवले, loc. von कुवल, + शय) m. ein Bein. Viṣṇu's (auf einer Wasserlilie liegend) MBu. 13, 7012.

कुवाक्य (1. कु + वाक्य) n. eine beleidigende Rede, ein beleidigendes Wort: कुवाक्यातं च सौहृदम् PAÑĀT. V, 64.

कुवाच (1. कु + वाच्) f. dass.: मर्मभिः कुवागिपूयानाह Bṛĥ. P. 4, 3, 15.

कुवाट m. = कवाट und कपाट Thürflügel H. 1007.

कुवाद (1. कु + वाद्) adj. übel nachredend AK. 3, 1, 37. H. 348.

कुवाळल m. Kameel ÇABDAK. im ÇKDr.

कुविक m. pl. N. pr. eines Volksstammes VARĀH. BRH. S. 14, 30, v. 1. in Verz. d. B. H. 242.

कुर्वित्स (कुविद् und स zusammengerückt) Wer, Jemand, ein Unbekannter: कुर्वित्सस्य प्र हि व्रजं गोमत्तं दस्युका गमेत् RV. 6, 43, 24.

कुर्विद् (कुवित् gaṇa चादि zu P. 4, 4, 57) Fragewort ob, etwa; sowohl bei directer als indirecter Frage, mit Betonung des verb. fin. (P. 8, 1, 30):

कुर्वित्सो अग्रिचक्षुष्य वीरमेत् RV. 1, 143, 6. 2, 16, 7. 35, 1. 3, 42, 2. 4. कुर्वित्सो गोप्यो कर्मे जनेस्य 43, 5. 4, 51, 4. 5, 3, 10. 36, 3. 6, 23, 9. स्तोमममये त्रीनम् । वस्वः कुर्वित्सो नः 7, 13, 4. 58, 5. 8, 26, 10. 69, 3. 80, 4. कुर्वित्सोमस्यापामितं 10, 119, 1. स त्वया चुक्रोध कुर्वित्सो पुत्रमवधीदिति hat er mir denn meinen Sohn erschlagen! ÇAT. Br. 4, 6, 3. 6. 4, 6, 5. कुर्विद् RV. 7, 91, 1. 8, 83, 10. 10, 64, 13. 131, 2. AV. 2, 3, 2. Nach NAIGB. 3, 1 = वृद्ध. Wir halten कुविद् für eine Verbindung von 1. कु mit इद् wie स्विद् von सु + इद्; daher wir das Wort auch mit द्वा und nicht mit त् schreiben.

कुविद्यास v. l. für विकुत्यास im gaṇa कृशाश्चादि zu P. 4, 2, 80.

कुविन्द m. = कुपिन्द Weber UN. 4, 37. AK. 2, 10, 6. H. 913. DURGA zu NIR. 3, 21. Auch कुविन्दक BRAHMAV. P. (s. u. कंसकार).

कुविम्ब (1. कु + विम्) m. n. ohne Angabe der Bed. TRIK. 3, 5, 10.

कुविवाह (1. कु + विव) m. Misshairath M. 3, 63.

कुवीणा (1. कु + वी) f. die Laute der Kāṇḍāla H. 82.

कुवीर (कुवीरा?) N. pr. eines Flusses, v. l. für कुचीरा VP. 183, N. 48.

कुवृत्तिकृत् (कु [1. कु + वृत्ति] + कृत्) m. N. einer Pflanze, *Caesalpinia Bonducella* Flemm. (पूतिक), ÇABDAK. im ÇKDr.

कुवेणा (1. कु + वेण) f. N. pr. eines Flusses, v. l. für तुङ्गवेणा VP. 183, N. 51. Als v. l. für कुवेणी Fischkorb bei einem Sch. zu AK. 1, 2, 3, 16.

कुवेणी (1. कु + वे) f. Fischkorb AK. 1, 2, 3, 16 (nach einem Sch. auch कुवेणि und कुवेणा). H. 929. — ÇKDr. und WILS. geben ohne Angabe einer Autorität auch die nicht übertragenen Bedd.: eine schlechte Haarflechte und ein Frauenzimmer mit einer solchen.

कुवेर und die damit zusammengesetzten Wörter s. u. कुवेर.

कुवेल n. = कुवलप 1. H. 1163.

कुवेय (1. कु + वेय) m. ein schlechter Arzt Suçr. 1, 12, 19.

कुव n. Wald WILS. — Vgl. कुव.

कुम्, कुंशति umfassen (संश्लेषणे), v. l. für कुम् Dhātup. 26, 109. — Auf diese Wurzel, wenn sie sonst irgend gesichert wäre, liesse sich कुन्ति und कोश zurückführen.

कुश ÇAT. Br. कुंश ÇĀNT. 2, 4, 1) m. a) Gras: यत्रैव वा च कुशो वा यद्वा विकर्तत ÇAT. Br. 3, 1, 2, 16. 5, 3, 2, 7. यानेव काश कृशितान्कुशान् 4, 5, 10, 6. प्राचः कुशान्संस्तीर्य 14, 1, 3, 1. KĀTJ. ÇR. 10, 8, 7. 25, 12, 19. ÇĀNKH. ÇR. 13, 6, 3. कुशोर्णाः ÇAT. Br. 2, 5, 2, 15. कुशमुष्टि KĀTJ. ÇR. 1, 3, 23. ०त्-रूप 5, 1, 29. 2, 15. ०पवित्र 7, 3, 1. ०स्त्व 17, 3, 1. 14. ०पिञ्जल ĀÇV. GRHJ. 1, 17. 2, 7. Das BRAHMAṆA pflegt sich des Wortes कुश zu bedienen, wo die SūTRA कुश haben. — b) insbes. das heilige, bei verschiedenen religiösen Ceremonien verwendete Gras, *Poa cynosuroides* Retz., ein Gras mit hohen Halmen, welche von zahlreichen, langen Blättern umgeben sind. AK. 2, 4, 5, 31. H. 1192. an. 2, 545. MED. 3. Nach AK. und MED. auch. n. (nicht zu belegen). M. 2, 43. 182. 4, 250. 10, 88. JĀGṆ. 1, 229. R. 5, 92, 19. 93, 1. Suçr. 1, 137, 19. 143, 17. 144, 16. 2, 28, 8. 29, 20. 98, 2. MBu. 3, 16078. कुशमेस्तर 1, 4708. ०शयन RAGH. 1, 95. कृतकुशपरिग्रह PAÑĀT. 163, 15. कुशवारि mit Kuṣa aufgekochtes Wasser M. 11, 148. कुशोदक 212. JĀGṆ. 3, 313. वर्किष्मती नाम पुरी सर्वसंपत्समन्विता । न्यपतन्यत्र रोमाणि पतस्याङ्गं विधुन्वतः ॥ कुशकाशास्तत्र वातन शश्वद्वरितवर्चसः । शृषयो यैः परभाव्य यश्चान्यश्मोत्रिरे ॥ Bṛĥ. P. im ÇKDr. ÇĀK. 89. 31, 1. HIT. 10, 8. RAGH. 1, 49. BRAHMA-P. in LA. 49, 18. VP. 106. Bṛĥ. P. 1, 19, 17. COLEBR. Misc. Ess. I, 114. fgg. LALIT. 152. 239. Vgl. noch u. 1. काश 2. — c) der (aus Kuṣa-Gras gewundene) Strick, welcher die Deichsel des Pfluges mit dem Joche verbindet, H. an. MED. VIÇVA in SIDDH. K. 231, b, 2. Vgl. कुशी weiter unten. — d) N. pr. eines Sohnes von Vasu Uparikāra HARIV. 1806. eines Sohnes von Balākaṣva oder Grosssohnes von Balāka und Vaters von Kuṣāmba, Kuṣānābha (und auch von Vasu) 1424. R. 1, 34, 1. VIÇV. 1, 1 (प्रतापतिमुतस्वासीत्कुशः). VP. 399. Bṛĥ. P. 9, 13, 4. eines Sohnes von Suhotra (vgl. काश) 17, 3. von Vidarbha 24, 1. von Rāma (vgl. कुशीलव) TRIK. 2, 8, 4. 3, 3. 194. H. 704. H. an. MED. VIÇVA a. a. O. HARIV. 822. यस्तयोः प्रथमं जातः स कुशैर्मल्लसंस्कृतैः । निर्मार्जनीयो नाम्ना हि भविता कुश इत्यसौ ॥ यश्चावरज एवासीलवणेन समाहितः । निर्मार्जनीयो वृद्धभिर्नाम्ना स भविता लवः ॥ R. im ÇKDr. (vgl. RAGH. 13, 32). RAGH. 16, 72. Verz. d. B. H. No. 434. VP. 383. fg. Bṛĥ. P. 9, 11, 11. N. pr. eines Sohnes von Lava (auch ein Sohn Rāma's), eines Königs von Kaṣmīra RĪGA-*TAR.* 1, 88. LIA. 1, 476, N. — e) N. pr. eines der 7 grossen Dvīpa, umgeben von dem Meere aus geschmolzener Butter (घृत), TRIK. 2, 1, 4. MED. VIÇVA a. a. O. (lies द्वीप statt धीप). VP. 166. 198. fg. Bṛĥ. P. 5, 1, 32. eine dort gebräuchliche Schrift LALIT. 122. Vgl. कुशद्वीप. — f) कुशा P. 4, 1, 42, Sch. ein im comp. vorang. Wort auf अस् bewahrt vor कुशा das स nach P. 8, 3, 46. a) Deckbrett LĀTJ. 2, 6, 1. 4. — b) Holz (दारु); diese Bed. soll das Wort auch P. 8, 3, 46 nach SIDDH. K. 231, b, 3. fg. haben. अयस्कृशा, पयस्कृशा (!) P., Sch. — c) Strick MED. Zügel H. 1232. H. an. — d) N. einer Pflanze (s. मधुकर्कटिका)